DE AMPUTATIONE LINGUAE OPE GALVANOCAUSTICES INSTITUTA.

DISSERTATIO INAUGURALIS CHIRURGICA

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE

GRATIOSI MEDICORUM ORDINIS

IN

ALMA LITTERARUM UNIVERSITATE VIADRINA

AD SUMMOS

IN MEDICINA ET CHIRURGIA HONORES

RITE CAPESSENDOS

DIE IX. M. NOVEMBRIS A. MDCCCLXI

H. L. Q. C.

PUBLICE DEFENDET

AUCTOR

JOANNES ROHOVSKY,

SILESIUS.

OPPONENTIBUS:

E. SCHMIDT, STUD. MED. ET CHIR.

A. FREUNDT, DR. MED. ET. CHIR.

VRATISLAVIAE.

TYPIS OFFICINAE A. NEUMANNI.

VIRO

ILLUSTRISSIMO, AMPLISSIMO, CELEBERRIMO

ALBR. TH. MIDDELDORPF,

IED. ET CHIR. DOCT. P. P. O. CLIN. CHIR. OPHTHAL. UNIVERS. IADR. DIRECTORI, H. T. DECAN. SPECT. FAC. MED. COMM. REG. D EXAMIN. MED. DELEG. MEMBR. BORUSS. REG. IN REBUS IED. A CONSILIIS, SOCIETAT. LITTERAR. COMPLUR. SODALI QUILAE RUBRAE ATQUE LEGIONIS HONORARIAE EQUITI ETC.

PRAECEPTORI DILECTISSIMO

EGREGIE DE SE MERITO SUMMEQUE VENERANDO

HASCE

STUDIORUM PRIMITIAS

GRATAS ESSE

VOLUIT

AUCTOR.

Prooemium.

De amputatione linguae ope galvanocaustices instituta scripturus eam mihi sequendam decrevi rationem, ut primum relictis omnibus aliis linguae morbis de iis tantum dissererem, in quibus amputatio indicata esse videretur, deinde pauca adjungerem de operandi methodo, postremo aliquot casus in clinico chirurgico Vratislaviensi observatos et a Viro Illustrissimo Middeldorpf prosperrimo eventu operatos enumerarem.

Quam rem auspicaturus facere non possum, quin Illustrissimo Middeldorpf, qui pro ea qua est liberalitate non solum consilio et libris beni-

gnissime me adjuvit, sed etiam morborum historias mihi praebuit publici juris faciendas ex intimo animo gratias agam quam maximas petamque ex eo, ut hoc tironis opusculum animo accipiat benevolo atque clementi.

I. Morbi huc pertinentes.

1. De hypertrophia (macroglossa) et prolapsu linguae.

Hypertrophia magnum linguae effici potest incrementum atque solet plerumque adaugeri totum organum ita, ut anterior ejus pars pro portione amplior quidem facta esse videatur, quam posterior, sed tamen sero illa hypertrophia ad solam anteriorem partem vel in unum dimidium linguae pertinet. Ipsius mali in plerisque casibus apparuit initium hominibus innatum fuisse, sed inveniebantur etiam, in quibus posteriore demum aetate malum ortum et auctum esset. Veluti Maisonneuve[1]) narrat de viro quadraginta quinque annorum, qui cum a puero frequenter tentationibus epilepticis vexaretur in his saepe mordendo laeserat linguam, hanc nactam esse incisionem obliquam cicatricosam ab apice linguae 3 circiter centim. distantem, ante quam ipse apex ad ovi columbini magnitudinem auctus fuisset. Atque Kaczander[2]) alium viri cujusdam descripsit casum, in quo lingua et in media parte et in sinistro latere admodum adaucta tecta erat prominentiis albis duris omni sensu carentibus tuberosis. At plerumque hanc hypertrophia habet decursum.

Statim ex ortu lingua paullulum modo ex ore prominet, infantes commode sugunt et in universum bene valent, ut malum plane non animadvertatur. Sed ubi magis increvit infans, mox lingua sumit ambitum justo majorem, ut non sine summa opera in

---

1) Des tumeurs de la langue. Paris 1848, p. 32.
2) Oesterreich. Wochensch. 1844. Nr. 44.

os possit reprimi, quin etiam interdum ad ipsum mentum dependeat. Quanto autem longius prominet cum et aëre et maxillis prementibus perpetua efficiatur inflammatio, tanto intumescit vehementius tantoque ejus epithelium fit crassius et siccius et rimosius, ut brevi plane deformis videatur. Praeterea pars illa ex ore dependens pondere suo arcus palatinos, os hyoideum et cum illo laryngem et pharyngem sursum et in adversum protrahit ita, ut pars illa linguae, quae cohaeret cum fundo cavi oris juxta post marginem alveolarem maxillae inferioris collocata sit. Quibus rebus non parvum proficiscitur deglutiendi impedimentum. Saliva sine remissione ex ore procedit atque aër libere ad cavum oris et ad pharyngem accedit; ex quo intelligitur magna illa oris et gulae siccitas, quae conjuncta est cum siti perpetua et linguae magna difficultate. Innata linguae hypertrophia quominus dentes incisivi facile proveniant prohibet, ita ut in adversum flectantur, ipsi vero linguam comprimant, qua re rursus intumescentia adaugetur. Ubi vero posteriore demum tempore orta est hypertrophia dentes linguam solent vehementer contundere: externa pars ab interna saepe sejungitur sulco transverso, qui in superiore latere minus profundus esse solet quam in inferiore atque ulcera et rhagades inveniuntur, e quibus non parvae interdum proveniunt haemorrhagiae. Dentes ipsi incisivi et canini quominus probe crescant impediti mobiles et vacillantes fiunt et cum tartaro quem dicunt incrustati praemature excidunt, quo facto lingua nititur ipsa gingiva tumefacta spongiosa. Dentes contra molares aequo longius prominent, quoniam maxillae perpetuo inter se distantes ut liberius crescant patiuntur. Saepe his solis tota fit manducatio atque aegroti cibos, quos difficile ori ingerere licet, digitis ad illos conferunt. Nec raro maxilla inferior justum incrementum capere non potuit vel eam formae mutationem nacta est, ut brachia paene facta sint parallela. Quibus omnibus deformationibus fieri nequit, quin labia etiam afficiantur, quae saepe non aliter atque lingua in tumores mutantur admodum deformes.

Diagnosis. Ut confundatur macroglossa cum glossitide acuta ideo fieri non potest, quod in hac

tumor linguae repente existit, calida est et cum doloribus et febri conjuncta vicinis tamen partibus, dentibus, labiis intactis. — In tumoribus fibrosis, syphiliticis, carcinomatosis decursus item chronicus est doloribus et febri paene nulla exstante. Sed lingua non in omnibus partibus aequabiliter tumefacta gibbas ostendit sive molliores sive duriores, quae specifica prae se ferant signa [1]). Atque ut cum prolapsu linguae, quo adultos homines interdum affici dicunt musculis hanc retrahentibus debilitatis confundatur nullo modo potest fieri, si quidem omnino talis prolapsus unquam exstitit.

Ab anatomis adaucta lingua novissimo demum tempore satis accurate et ad artis normam est inquisita et cognita. Ex iis, quae et Virchow [2]) et Humphry [3]), quorum uterque non inspectis alterius quaestionibus idem fere invenit, in publicum ediderunt, clare elucet hunc morbum non habendum esse veram hypertrophiam, sed proximum elephantiasi. Virchow imprimis duabus in macroglossis non ipsam musculorum substantiam hypertrophicam reperit, sed telam conjunctivam intermuscularem, in qua praeterea exstiterunt arteriae condensatae, venae dilatatae et spatia cystoidea, quae non nisi ex ectasiis vasorum lymphaticorum nata illi videbantur. In casu a me examinato [4]) nihil aliud, nisi tela conjunctiva erat hypertrophica, minime vero musculi, qui potius paullum debilitati videbantur. — Contra O. Weber [5]) in casu ab eo examinato omnes quibus constituitur lingua partes maxime hypertrophicas reperit fasciculis tamen primitivis ad majus volumen non adauctis [6]). Lingua succrevit atque iterum amputata ostendit musculos animales variis geneseos stadiis [7]). Busch [8]) in diversis ejusdem linguae gibberibus tum

---

[1]) Ita exempli gratia veri est simillimum epithelii hypertrophiam in casu illo antea citato Kaczandri natam esse e syphilide, qua ante aegrotus primarie fuerat affectus.

[2]) Archiv für pathol. Anat. Bd. VII. 1854. 1. p. 126.

[3]) Med.-chir. Transact. 1854. Vol. 63. p. 113. Prager Vierteljahrsschr. 1855. I.

[4]) vid. infra hist. morb.

[5]) Virchow Archiv für path. A. Bd. VII. 1854 I. p. 115.

[6]) cf. etiam Schmidt's Jahrbücher 1860. Bd. 107. p. 265.

[7]) Nélaton élemens de la pathologie chirurgicale $18\frac{47}{48}$. p. 744. etiam de vera hypertrophia dicit.

[8]) Chirurg. Beobachtungen p. 35.

telam conjunctivam luxuriantem, tum musculorum fasciculos praevalentes invenit. Atque R. Volkmann[1]) etiam Virchowii illa spatia cystoidea vidit, quae tamen propter superficialem situm dubitat num fortasse papillae hydropice degeneratae habenda sint, praesertim cum papillae, quae aderant, valde erant amplificatae. Nova musculorum formatio hoc in casu adeo non exstitit, ut musculi tela conjunctiva luxuriante potius debilitati viderentur.

Aetiologia. Hujus momenta essc dicunt auctores praecipue in convulsionibus infantum tempore dentitionis factis, in spasmis epilepticis, in nimio sugendi labore praesertim quum nutricis parvae sunt papillae mammae, tum in prava illa consuetudine linguam porrigendi et dentibus mordendi; denique etiam congestiones veluti eae, quae fiunt menstruationis tempore, hujus morbi causas praebere existimantur.

Prognosis initio morbi non est infausta; postea vero evadunt difformitates difficillimae ad tollendum atque functiones debilitantur. Aegrotus valde conficitur quod perpetuo saliva profluit eique non licet ad libitum cibos sumere.

Jam eam curandi rationem qua in primordiis diaeta atque victu cupiunt impedire quominus augeatur malum atque efficere ut aegrae partes in statum integrum restituantur atque compressionem illam linguae methodicam aliasque res hoc in morbo adhibitas quoniam in quovis libro de chirurgica arte conscripto accurate sunt explicatae hic praetermittere posse mihi videor. Quae si omnia nullum habuerunt effectum indicata est amputatio.

2. De carcinomate linguae.

De carcinomatis linguam afficiunt in uuiversum tria, carcinoma epitheliale, medullare, scirrhus. Ex his nobis est cognitu dignissimum carcinoma epitheliale; nam et multo illis frequentius in linguam incidit[2]) et

---

[1]) Zeitschr. f. rat. Medic. 1857. Heft II.

[2]) Hoc quidem vix dubitari potest. cf. Lehrb. der Chirurg. und Operationsl. v. D. A. Bardeleben 8. Liefrg. 1861 p. 345. A. Wernher, Handb. d. allg. u. sp. Chir. Giessen 1857. Bd. 3. Abth. 2. p. 802. — Bock, Lehrb. d. Diagnostik 1853. p. 385. Rokitansky, path. A. 1855. Bd. I. p. 273 u. Bd. II. p. 49 u. p. 75. — Paullo minus

maxime idoneum est operationi, quum et minorem ne recidivus evadet casus offerat timorem, et multo saepius primarium existat in hominibus alioquin sanis, quam cetera carcinomata. In his enim, ubi primum perveniunt ad observationem, propterea quod plerumque totus aegroti organismus jam mali prae se fert speciem et saepenumero in aliis atque in lingua organis neoplasmata carcinomatosa licet suspicari vel etiam aperte cognoscere, semper fere jam dyscrasiam adesse est suspicandum. Quae quamquam a plerisque auctoribus sunt accepta, tamen sunt, qui offendant; veluti Wernher [1]) prognosin etiam in carcinomate epitheliali licet in primordiis ad operationem pervenerit prorsus infaustam censet atque ubi factam esse sanationem affirmetur in diagnosi errorem commissum judicat. Hanc autem rem, quoniam infra planius explicaturus sum, nunc omittendam mihi video; hoc solum commemoro, non chirurgos modo utpote ex quorum re fortasse sit, sed etiam eos qui pathologicae anatomiae sint principes, sanabile esse carcinoma epitheliale statuere[2]).

Jam vero apparet carcinoma epitheliale proximum esse illis non malignis neoplasmatis homoeoplasticis. Magna enim ex parte oritur ex bonae naturae papillomatibus, verrucis, cicatricibus et externi impulsus magnum in ejus incrementum habent momentum. Primariae ejus partes histologicae cum legitimis formationibus et nonnullis neoplasmatibus non carcinomatosis congruunt: sunt cellulae epitheliales, nuclei. Maligna autem ipsius natura variis proficiscitur causis, primum quod massa cellularum endogena extra omnem modum luxuriatur, quae passim etiam in imum procedat atque ne iis quidem locis parcat, in quibus epithelium formari nullo modo debet; deinde quod illa ipsa massa quoquoversus potest capit incrementa, quare legitima

---

distincta re ipsa vero congruentia sunt verba auctorum veteriorum, e. g. Blasius, Handwörterbuch der ges. Chir. Berl. 1836. Art. Cancer linguae (Richter). — Rust, theoret.-prakt. Handb. der Chir. 1830. Art. Cancer linguae et cancer cutis. — Mirum est quod in Emmert, Lehrb. d. Chir. Stuttgart 1860 Bd. II. p. 390 carcinoma medullare et scirrhum linguae invenio, minime vero c. epitheliale. Nélaton, élemens de la pathologie chirurgicale Paris 1848 t. II p. 750 seq. ejus potissimum mentionem facit.

[1]) l. c.

[2]) cf. Rokitansky, path. A. Wien 1855. Bd. I. p. 278.

fila atrophisantur et opprimuntur; denique quod in ipsorum vasorum lymphaticorum via summopere solet propagari et quamvis eversa reverti.

Jam Eckerus, qui primus accurate microscopi ope horum neoplasmatum structuras inquisivit atque quibus rebus propriis carcinomatis differant cognovit et plurimi eorum, qui post illum de iisdem rebus scripserunt, carcinoma epitheliale nihil aliud habent, nisi pariter atque in verrurcis et condylomatibus, hypertrophiam legitimarum papillarum cutis. quapropter hos tumores etiam plane a carcinomatosis secernendos esse putarunt. (Epithelioma. Hannover.) Papillae hypertrophicae, per quas medias decurrit laqueus quidam vasorum simplex vel ramosus, quinque vel etiam viginti numero columnarum instar alia ad aliam sertae communi epidermide ita sunt obductae, ut sub communi tegmento singulae papillae suum quaeque habeant pallium epitheliale. Paullatim vero externarum rerum vi epidermis quodam modo destruitur et secreto ex papillis profecto tota tollitur, ut papillae illae adauctae appareant. Tum solent secreta nasci, papillae concidere, epithelium valde luxuriari.

Contra Frerichs[1]) contendit, id quod Bruchius jam et Wernher erant suspicati, cellulis epitheliabus luxuriose formatis et in imum progressis papillas potius atrophisari earumque reliquias specie tenuium fasciarum telae conjuntivae cum vasis suis apparere inter cylindros ex solis cellis epithelialibus constantes, tres et dimidium lineas fere longos, qui modo exeunt in aciem quandam, modo in clavae formam intumescunt. Hi igitur cylindri albi, quos semper singulare carcinomatis epithelialis signum habuerunt, nihil aliud sunt, nisi cumuli cellularum epithelialium, qui minus extra, quam intus procrescentes atrophisant musculos, cum ipsae extra destruantur. Verumtamen non meum mihi videtur esse, ut accuratius quae his in rebus de histologia ortae sunt controversiae explicem; sed equidem in Frerichsii sententiam concedere maluerim, quippe qua arrogata facillime quae usque adhuc his de rebus observata sunt licet perspicere et explicare. Namque ut

---

[1]) Ueber die destruirenden Epithelialgeschwülste. Jenaische Annalen für Physik und Medicin. 1849.

exemplo rem illustrem quomodo cum luxuriosa illa papillarum formatione alveolorum congruat ortus vix licet intelligere. Saepe enim nascuntur foci quidam albi rotundi, pulti similes i. e. alveoli qui in tota tumoris massa passim alius pone alium sunt siti (acinoeser Epithelialkrebs. Schuh); constant ex adultis cellulis epithelialibus, glabris, granulis et tabulis cholestearinis.

Carcinoma epitheliale primarie solet afficere cutem et membranas mucosas, potissimum eos locos, quibus cutis in mucosam transit: labia, linguam, interiores genarum gartes, oculos, intestinum rectum, genitalia, oesophagum, eas igitur partes, quae et ingestis et egestis frequenter irritantur. Quae irritationes ipsae ad ejus incrementum multum videntur valere, id quod a plerisque auctoribus acceptum est, quamquam Bardeleben[1]) hanc ut falsam sententiam rejicit. Veluti in lingua nascitur carcinoma epitheliale cibis et potionibus (ut alcohole) dentibus acutis, prava coeptam indurationem mordendi consuetudine. Atque secundarii et recidivi casus non fere nisi prope primam sedem existunt in cicatrice, glandulis lymphaticis, et rarissime tantum nascuntur in partibus interioribus, pulmonibus, hepate, corde. (Paget, Virchow, Rokitansky). Plerumpue hic morbus incidit in homines quadragesimum annum egressos, sed tamen Schuh, Frerichs, alii etiam juvenes aetate florentes eo affectos viderunt.

Decursus, Carcinoma linguae initium capit in marginibus lateralibus, interdum in apice, rarissime in media substantia et ad radicem linguae versus atque primo constat ex parvo nodulo, qui est sub mucosa vel ex luxuriatione quadam epitheliali, quae sedem habet in planitie obdurata vel proficiscitur ex vetere tumore degenerato. His omnibus autem in casibus brevissimo tempore fit ulcerosum, ut rarissime tantum liceat conspici carcinoma linguae non apertum. Efficit tumorem valli instar marginatum, sinuosum, rimosum,

---

[1]) l. c. I pag. 412.

cujus basis interdum velata est secreto quodam albo vel lurido, lacti simili, et in illa saepissime luxuriant excrescentiae vasis abundantes, quae sanguinis profusioni valde sunt obnoxiae et consistunt parenchymate epidermidali recenti medullae simili (Rokitansky). Nec raro massa epidermidalis in musculari linguae massa peculiaribus locis crescit et extenditur. Membrana mucosa et substantia musculorum circa ulcus hypertrophica sunt et obdurata, papillae magis adauctae. Plerumque carcinoma partem modo alterutrius dimidii linguae obtinet, et raro mediam linguam transgreditur, rarissime autem majorem linguae partem tenet. Ubi amplius progreditur praecipue adit ad fundum cavi oris et in aversam partem ad radicem linguae et pharyngem; tum lingua contrahitur et mobilitate destituitur, ut radix non amplius ad cibos faucibus adducendos possit erigi. Aegroti difficili eaque rauca loquendi ratione laborant; interdum compressa pharynge et repressa epiglottide respirandi difficultates evadunt. Haud sero affici solent glandulae lymphaticae, primum glandulae sublinguales, postea etiam glandulae colli; postremo cum massa carcinomatosa ex lingua exeunte concretae unam massam efficiunt. Tum magna est glutiendi difficultas, ita ut plurimi aegroti solidos cibos omnino non possint sumere, liquidorum non nisi minimas portiunculas. Interdum etiam in collo massa fit ulerosa et oriuntur fistulae, quae ut nullo modo atgrotus glutire possit efficiunt. Inde necessario evadit magna edendi egestas et fames, quam non liceat sedare, ut aegroti admodum macrescant et colorem nanciscantur pallidum et cachecticum. Praeterea cibus in stromachum pervenit permixtus cum pure illo abunde secreto, tenaci, cadaverinam redolenti, quae res ipsa obest, quominus cibi bene concoquantur. Dolores non nisi primo initio morbi desunt; ubi vero carcinoma apertum est vehementissimi et acerrimi esse solent et repentini et praecipue noctu aegrotum vexant et eum somno privant. Quae omnia atque magni periculi notitia magnam efficiunt aegroti tristitiam, quae ipsa rursus ad corporis vires debilitandas plurimum valet.

Duobus vel tribus annis post primum carcinomatis ortum aegroti morti succumbunt atque prius quidem cum in radice, quam cum in marginibus et apice

linguae sedem habuit. Atque morbi causa existit cachexia illa et anaemia, rarius haemorrhagiae.

Diagnosis. Ab carcinomate linguae, cujus totum decursum supra accurate descripsimus secernenda sunt: 1) hypertrophia linguae, vide supra. 2) Affectiones syphiliticae; harum secernendae sunt primariae et secundariae, Primarius linguae tumor syphiliticus raro existit, sedet in apice linguae vel prope illam in margine. Primis diebus plane ulceris syphilitici speciem prae se fert, ut haud difficilis sit ad dignoscendum atque ejus secretum licet inseri, sed primo illo tempore raro ad medici observationem pervenit. Non multo autem post proxima tumoris vicinia infiltratur, glandulae colli et cervicis intumescunt, margines ulceris redduntur declives, ulcus pauca tantum secernit neque secretum amplius cum eventu inseri potest. Ulcus durum est sicuti cartilago et magnum saepe habet ambitum; extremo cicatricem recipit. Glandulae colli magis magisque intumeseunt et fiunt durissimae. Jam in hoc temqore facile possit accidere, ut confundatur cum carcinomate linguae; sed affectiones secundariae cutis et tonsillarum aut jam adsunt aut mox erunt. Secundarii linguae tumores multo saepius ad observationem veniunt. Sed faciles sunt ad dignoscendum, cum aliae quoque affectiones secundariae nunquam desint et primaria antea exstiterit. — 3) tumores scrophulosi et tuberculosi. Hi ubi evaserunt semper etiam neoplasmata in aliis organis possunt inveniri. Praeterea desunt lancinantes illi carcinomatis dolores. 4) Ulcera dentium cariosorum irritatione nata his amotis et ipsi solent evanescere. 5) Abscessus chronici differunt ab carcinomate et ipsorum decursu et fluctuatione saepe manifesta et punctionis eventu.

Therapia. Curatio nulla in alia re posita esse potest nisi ut quam maturissime carcinoma tollatur. Quamquam constat certissime neque in ullum dubium potest vocari, non solum casus suo loco evadere posse recidivos, sed etiam cancroidea secundaria vel metastatica existere in organis internis, tamen omnibus temporibus plurimi medici, chirurgi, alii harum rerum investigatores in eo consenserunt, saepissime mali materia sublata perfectam curationem factam esse. Veluti priorum

temporum medici Richter,[1]) Boyer,[2]) Earle, Bérard,[3]) qui dicit: De tous les cancers c'est le plus curable; il ne récidive presque jamais après l'opération qui l'a enlevé.

Atque ex nostra quidem sententia prognosis in operatione pendet potissimum ex sede tumoris et vicinorum vasorum et glandularum lymphaticarum conditione. Si recens est malum et in sola lingua habet sedem necdum vicinas partes corripuit et glandulas tumefecit, prosperum eventum licet sperare et operatio statim est instituenda. Sin autem vicinae partes malo jam sunt tentatae et glandulae intumuerunt, operatio non videtur instituenda; hoc enim in casu mortem modo acceleraret. Virchow infaustam prognosin statuit, si jam alveoli cancroidei — id quod carcinomatis epithelialis acinosi nomine comprehenditur — formari coepti sunt atque Bardeleben[4]) in eandem sententiam concedit. Quam tamen rem dubito quin ad ipsam operandi praxin habeat momentum, quoniam ante operationem existatne an non constitui non licet. — Curationem carcinomatum, quae operatione tolli nequeunt, medicamentorum ope instituendam, cum huc non videatur spectare, silentio praetermitto.

3. De ceteris tumoribus qui huc pertinent.

Cum jam de duabus illis linguae affectionibus gravissimis, carcinomate et hypertrophia, disputaverimus, in quibus ut indicata sit amputatio potest accidere, restat ut nonnullarum aliarum faciamus mentionem, in quibus quidem fit ut eadem evadat indicatio, quas tamen si persequeremur accuratius extra hujus opusculi fines nimis longe progrederemur. Loquimur scilicet de hygromatis cystarum, quae formis maxime variis existunt.[5]) Modo enim efficiunt spatia cava parietibus satis tenuibus instructa, quae inter se sunt conjuncta, modo alveolos inter se sejunctos; in parietibus cavo-

---

[1]) A. G. Richter, Anfangsgründe der Wundarzneikunst. Aufl. 3. Bd. 2. p. 322.

[2]) Traité des maladies chirurgicales Paris 1822. Tom. vj. p. 211.

[3]) Dictionnaire de médicine T. XII. p. 547.

[4]) l. c. 1. p. 413.

[5]) vid. Busch, Chirurgie Bd. 2. Abth. 1. 1860. p. 307.

rum illorum modo exstant magnae condensationes cartilagineae, modo nihil inest, nisi liquor serosus et gelatinosus, modo sanguis, qui aut in glebulas coagulatus intra tumorem residet aut multiplices hujus canales interfluit atque etiam cum vasis sanguiniferis aliquam habet conjunctionem. Atque his neoplasmatis Buschius contendit annumerandos esse tumores, quos dicunt erectiles, quippe quae neoplasmata cavernosa tum sanguine tum gelatina completa reperiantur. Praeterea hic nominanda videntur varices et aneurysmata atque etiam interdum in anthrace vel in tumoribus scrophulosis ut aliqua pars linguae tollatur indicatum est. Quas omnes indicationes quominus constituamus spatium nobis concessum prohibet atque rarissime hujusmodi generis casus existunt, nisi forte teleangiectasiam invenias, quae propter haemorrhagiae periculum ad adhibendam galvanocausticam adigat.

II. De operandi methodo.

Ad haec mala tollenda variae operandi methodi sunt adhibitae, quas Dr. Haase[1]) in dissertatione sua descripsit et cum galvanocaustica comparavit. Itaque accuratiore hujus rei explicatione supersedere posse mihi videor, praesertim cum etiam Dr. Otto Just[2]) omnes casus variis rationibus et methodis curatos, quicunque publici juris facti sunt, composuit et enarravit. Neque tamen possum facere, quin contra ea, quae falso galvanocausticae in illo libello objiciuntur, pauca disputem, quippe ex quibus nihil re vera cadit in galvonicausticam, dummodo adhibeatur a viro perito et provido, qui cautelis ab ipso inventore commendatis utatur.

Ita Just l. c. Chassaignacium in libro suo periculi haemorrhagiarum maximum habnisse rationem affirmat et hac in re écraseur ligaturae candenti praeferendum

---

[1]) C. Haase, de exstirpatione linguae ope galvanocaustica. Dissertatio inauguralis. Vratisl. 1858.

[2]) Schmidt's Jahrbücher. Jahrgang 1860. Bd. 107. p. 245.

sibi videri dicit. Perperam tamem. Haemostatica enim écraseur illius vis nulla alia in re posita, nisi in eo, quod tardissime partes dissecantur, cum galvanocaustica adhibita calor magnam habeat vim haemostaticam. Itaque evadent fere haemorrhagiae, cum partes molles et sanguinosas, ut linguam, tenuibus filis, quae tenuem tantum crustam efficiunt celeriter magno calore effecto dissecueris,[1]) nunquam autem cum operationem tarde et leniter crasso filo et modico calore institueris. (Cf. historias morborum infra positas, in quibus nusquam exstitit haemorrhagia.) Atque hoc semper potest fieri; apparatus enim galvanocausticus batteria groviana exstructus, qualem Ill. Middeldorpf in libro suo descripsit, ita est institutus, ut temperaturae maxime variae possint effici. Licet adhiberi combinationes ad columnam,[2]) ad simplicem catenam et ad eam, quae duobus paribus constat, et praeterea novissimi apparatus omnes moderatore ab Erdmanno et Stöhrer invento exstructi sunt. Atque ii magno in errore versantur, qui filum illud platininum putant per totum tempus, quo partes molles dissecet candens maneat necesse esse: semper debet esse nigro colore. His cautelis adhibitis laevissimae planities cum crustis crassis nascuntur, quae in media parte paululum convexae sunt. Paullatim simul cum sanatione haec convexitas amplificatur ita, ut si e. g. apicem linguae sustuleris, paulatim in legitimam redeat formam. Contra ut galvanocauter adhibeatur dissuadendum est, quum minus facile et tuto sanguinis profusiones reprimat. Neque ad tollenda neoplasmata utendum est candela candente (Stricturenbrenner) quo non facile tota tumoris massa evertatur — id quod Balassa,[3]) Prof. Pesthiensis studuit efficere — nec commendanda videtur haec methodus nisi ad singulos nodos carcinomatosos delendos (cf. morb. hist. Nr. 8).

Jam facere non possnm, quin hoc loco ejus faciam mentionem, quod M. Chassaignac[4]) methodo galvanocausticae vel potius ejus autori objecit, qui se mirari dicit, quod Middeldorpf nihil disseruerit de „fumées

---

[1]) cf. Middeldorpf, Galvanocaustic 1854. p. 55.
[2]) Middeldorpf l. c. p. 282 eq.
[3]) Schmidt. Jahrb. p. 260.
[4]) Traité d'opérations chirurgicales. Paris 1861. p. 105.

asphyxiantes", quae necessario combustis partibus organicis nascerentur. Sed de his profecto nihil potuit dicere, quoniam tales „fumées asphyxiantes" plane non existunt. Odor enim ex comburendo ortus plerumque a solis proxime adstantibus animadvertitur, nunquam autem aegrotus eum est conquestus, nedum inde valetudinis incommodum cepisset. Neque haec res ulli ignota est, qui semel in operatione galvanoncaustices ope instituta affuit.

Operationum variis methodis usi sumus his:

1. In hypertrophia pars linguae supra dentes prominens hoc modo sublata est. Lingua quantum fieri potest ope forcipis hamatae a Museux inventae protrahitur, margines labiorum hamis Arrandianis remota tenentur. In dextro et sinistro latere fila serica per linguam trahuntur quasi tutelaria, quibus protrahi et observari possit orta haemorrhagia. Deinde ligatura platinina ante fila inflectitur, ut totam partem tollendam complectatur. Tum conjunctione ligaturae cum batteria facta instituitur resectio. Fila tutelaria in lateribus ad angulos oris emplastro adhaesivo affiguntur.

2. In carcinomate operando, cujus sedes plerumque est ad margines linguae, hanc rationem adhibuimus: Acus curvata in lateribus hebes, cujus per ansam duo fila platinina tracta sunt in inferiore parte linguae infixa ita per linguam ducitur, ut in superiore parte et in interiore et averso aegrae partis termino proveniat, deinde fila eadem via ducuntur. Tum alterum filum in latere constituitur, ut aversam partem loci aegri definiat, alterum in adversam partem vergens effecta cunei forma intus circumscribat. Si mali sedes magis in aversa parte oris est, interdum necesse est genam inde ab angulo oris diffindi, ut satis accurationis in operatione possit adhiberi. Atque cavendum est, ne acus post velum palatinum proveniat atque illud una comprehendat. Tum fila ducuntur in portatores laqueorum (Schlingenträger) atque liceret duobus simul adhibitis secare, si utrumque eodem tempore flumini electrico dares. Plerumque vero primum secatur adhibito solo quod est in aversa parte filo, quia anterior ligatura stabiliendo membro inservit et aversa facile detrahitur ac labitur, si hanc ipsam extremo in secando adhibeas. (cf. hist. morb. N. 8.)

III. Morborum historiae.

1. Papilla hypertrophica apicis linguae ligatura candenti resecta die 2to m. Dec. 1853. Nulla haemorrhagia. Sanatio. vid. Middelporpf. Galvanoc. p. 127.

2. Christiane Schulze, caelebs, 25 annos nata. Careinoma epitheliale linguae. Ligatura candens. vid. Haase, dissertatio de exstirpatione linguae 1858 p. 16 et Iust, in Schmidts Jahrbüchern l. c. p. 260.

3. Ernestine C. Vratislaviensis mercatoris uxor. Epithelioma magnitudine parvi nummuli, ligatura candenti resecta die 16to m. Jul. 1858. Nulla haemorrhagia. Sanatio. Dimittitur die 29to Jul.

4. Rudolfus Hilscher molitoris filius, 3 annorum. Receptus in clinicum d. 18. 4. 59. Hypertrophia linguae. Ligatura candens. Sanatio. Dimittitur 2. 5. 59.

Infantis recens nati parentes animadverterunt dextrum linguae latus paullo condensatum. Postero tempore idem linguae latus interdum intumuit, sed semper ad legitimam normam rediit medici opera non adhibita. Cum infans duorum fere annorum esset intra quattuor dies evasit glossitis; magnos parvulus conquestus est dolores, febrim habuit; lingua valde adaucta a parvulo in cavo oris condi non potuit, colore parentibus dicitur fuisse livido. Septem hirudines sunt applicatae; lingua decrevit et ad rectam normam revertit. Verumtamen mense augusto a. 1858 magna cum celeritate intra unam noctem nova glossitis exorta est. Intra 5 dies viginti quinque hirudines sunt applicatae, cataplasmata calida facta. Evasit purulentatio propter quam factae sunt incisiones. Inde ex illo tempore remansit linguae incrementum licet adhibitis remediis topicis et internis plurimis.

Stat. praes. Puer pro aetate sua validus et procerus est. Lingua hypertrophica rutila est et circiter unum digitum prominet, sex circiter lineas crassa est. Totus margo dexter rutilus et in ipso et in medio linguae dorso cicatrices sunt ex illis incisionibus m. Augusto factis ortae. Dentes cariosi sunt.

d. 19/4. Operatio facta est methodo illa supra descripta (N. 1). Ne gutta quidem sanguinis, crassa crusta nata.

Vesperi: pulsus 75. Aegrotus satis valet, lac bibit et panem siligineum comedit.

20/4. puls. 110. Alioquin bona valetudo. haemorrhagia nulla.

22/4. Puerulus nec febrim nec dolores habet, bene valet, hilariter ludit. Ne gutta quidem sanguinis.

23/4. Fila tutelaria educuntur. Magna crustae pars detruditur.

24/4. Tota crusta detruditur. Parvuus hilaris est et bene valet.

25/4. Bene valet. Exiguae erosiones dentibus cariosis factae.

27/4. Bene valet. Os praeligatur.

29/4. Bene valet. Planities tota pura est.

2/5. Quamquam cutis nondum succrevit, tamen planities secando facta ubique sanam se praebet; validae granulationes, quae lapide infernali oblitae epitheliis obducentur. Aegrotus dimittitur.

Examinatio microscopica a me adjuvante Exp. Dr. Rindfleisch facta telam conjunctivam ostendit egregie hypertrophicam. Musculorum fibrillae potius paullo tenuiores esse videbantur, quam solent, atque parvo numero aderant.

5. Thaddaeus Fiedler, rustici filius, 1¾ annos natus. Receptus 20/5. 60. Hypertrophia linguae. Operatus ligatura candente 25/5. Sanatus dimittitur 21/6.

Parvulus bene altus et alioquin sanus cum hypertrophia lingue natus est, quae primis vitae mensibus admodum est aucta. Medicus loci, quemadmodum ex matris narratione concludere licet, fecit excisionem cuneiformem et suturam applicavit. Haemorrhagia non facta est, parvulus bene valuit dum uno circiter mense post iterum lingua hypertrophica prominuit. Atque etiam tum excisione malum in aliquantum temporis sublantum est, cum autem casus iterum exstitisset reidivus, mater clinicum nostrum addiit.

Stat. praes. Lingua si tranquillus est parvulus circiter ½″ supra labia prominet, globosa est et inter dentes compressa, ut os quoquoversus dilatatum sit. Atque ne vehementer quidem compressa post dentes cogi potest. Tactui se praebet durissimam, colorem habet badium, nonnullae inveniuntur cicatrices et aliquot excoriationes etiam in labris. Mater parvulum

alit esu cochlearibus post partem supra dentes procidentem immisso. Bibere ipsi infanti licet faciliori opera. Quos edit sonos admodum sunt pressi.

25/5. Operationem instituimus methodo illa supra descripta. Nulla haemorrhagia. Crusta solida fusca planitiem secando factam obtegit.

Vesperi optime aegrotus valet.

26/6. Nox paullum inquieta; alioquin omnia bene cedunt. Parvulus theam sumere incipit.

27/5. Aliquantum febris. Puer theam sumit et biscuitum. Haemorrhagia nulla. Aegrotus caute lavatur. Cataplasmata frigida.

28/5. Aegrotus bene valet.

29/5. Crusta in uno latere paullum est detrusa; interdum paullum sanguinis profunditur, alioquin omnia bene se habent.

31/5. Vehemens febris.

4/6. Fila tutelaria tolluntur. Crusta tota sponte detrusa est. Granulationes optimae. Illitus lapide infernali facti et cataplasmata theae chamomillae. Bona valetudo.

5/6. Parvulus morbillis afficitur.

10/6. Admodum est debilitatus.

15/6. Melius valet.

21/6. Dimittitur quamquam etiam tum satis debilis est. Lingua autem cicatricem traxit, rotundata est intra dentes reposita. Parvulus commodisse edit et bibit.

6. K. chirurgus Silesius annos natus 66. Carcinoma epitheliale lateris dextri linguae. Ligatura candens die 18mo Martii 1861. Nulla haemorrhagia sanatio.

Aegrotus inde ab anno 1817 impetigine laboravit qua quamvis remediis topicis et internis maxime variis adhibitis nunquam est liberatus. Anno 1834 impetigo evanuit quidam evanuit quidem, sed in lingua ardor quidam atque dolor exstitit, quo ne amplius herbae nicotianae fumum traheret aegrotus est impeditus. Epitheliu'n linguae paullatim ut ita dicam desquamatum est. Interdum impetiginem magis apparuisse et linguae malum imminutum esse aegrotus narrat. Anno 1860, quo valde aucta erat impetigo et K. rheumatismo laboravit, balneis Teplitziae homo usus est. Discesserunt deinde et impetigo et rheumatismus, in lingua

autem induratio apparuit, quae in dies aucta aegro magnam edendi difficultatem afferebat.

Stat. praes. Homo validus est, pro aetate robustus, colore pallido. Aperto ore in dextro linguae latere locus aeger in conspectum venit, qui inde ab arcu glossopalatino pergit usque ad apicem et latitudine est ea, ut fere ad mediam linguam pertineat. Locus aeger durum se praebet et rimosus est et epitheliis subalbis obductus. Glandulae lymphaticae et fundus oris libera.

In Operatione 18 mo m. Martis die instituta nostra adhibita est methodus angulo oris non fisso. Nulla haemorrhagia. Sanatio celerrime progreditur, nihil praeterea memorabile. Octo diebus post aegrotus est dimissus.

Die 22 mo m. Octob. vir scribit se optime valere atque bona uti et manducatione et lingua.

Examinatio partis amputatae a Dr. Rindfleisch et me facta. In superficie linguae apparuerunt luxuriationes epitheliales. In superficie secando facta apparent massae subalbae, quae partim cohaerent cum luxuriationibus illis superficialibus, partim sunt solitariae. Microscopo adspectae apparent constare ex epitheliis.

7. Christiana Sachs, villici uxor, 47 annos nata. Recepta 6. 5. 1861. Carcinoma epitheliale linguae lateris dextri. Operatio 18/5. Sanatio. Dimittitur 19. 6. 61.

Aegrota corpore est satis valido, pallido colore, aetate provectior videtnr, quam re vera est; graviori morbo se nunquam laborasse dicit. Menstruata est 17 annos nata, anno visesimo tertio nupta septies legitimos partus edidit, ultimum ante hos septem annos. Usque ad exeuntem annum menses ex ordine habuit; inde ex illo tempore extra ordinem et exigue. Mense Octobri 1860 femina in dextro linguae margine nodulum animadvertit, qui ipsam affecit magnis doloribus, propterea quod mota lingua perpetuo dente molari solitario fricabatur. Medicus ad quem se converterat, extracto dente nodulo ulceranti acrem liquorem applicavit. Neque tamen nodulus ille non modo non evanuit, sed in dies etiam auctus est et crevit in adversam partem versus. Aegrota plures etiam medicos adiit, qui omnes „acrem liquorem“ adhibuerunt. Tu-

mor autem in dies auctus item dolores. Haemorrhagiis quae ullius fuissent momenti femina se nunquam laborasse dicit.

Stat. praes, Aegrota in universum male valet; aperto ore apparet in dextro linguae latere locus aeger, duos fere digitos amplus. Qua re linguae forma est mutata, dextra pars dimidia aucta, margo inaequalis; mala pars indc ab anteriore arcu palatino pertinet usque ad apicem linguae; mediam linguam nusqam afficit; membrum in aegra parte condensatum, rimosum et inaequali superficie et epritheliis subalbis tectum est. Alioquin illa superficies est pura, magna fit salivae secretio, acres dolores, quibus praecipue edendi magna fit difficultas. Glandulae lymphaticae et fundus oris liber. Primo aegrota os aqua frigida eluere jubetur, quae elutiones utilissimas se praebent. Quum solidos cibos non sine magna molestia sumere possit, aegrotae dantur jus, lac, coffea.

18/5. Operatio instituitur gena inde ab dextro oris angulo usque ad anteriorem m. massetri marginem scissa. Apex cunei excidendi sita est inter anteriores arcus palatinos. Haemorrhagia plane nulla. Ne postea haemorrhagia accidere posset, planities secando effecta Tannino conspersa est; gena ligaturis non adhibitis sutura circumflexa assuitur. Aegrota tranquilla est; fiunt in gena cataplasmata frigida, saepius glacies in os immittitur.

Hora II meridian. Fit sanguinis profusio ex arteria maxillari externa in suturam. Magnus genae tumor, sanguis in cavum oris effunditur. Advocatur medicus, qui sanguinem ex linguae vulnere profundi credens cavum oris quam maxime potest tamponat. Hora fere tertia sutura solvitur, magua apparent sanguinis coagula inter margines vulneris; subligatur vas, ex quo provenit sanguis, sutura reficitur. Vespere aegrota satis bene valet, nulla febris, exiguus ardor in ore.

19/5. Aegrota bene valet, febris nulla. Tanninum arcte in planitie vulneris haeret.

20/5. Prima reunio in gena; solvitur sutura. Aegrota bene valet. Lingua paullum intumuit.

22/5. Vulnus purificatur. Os eluitur solut. calcar. hypochlor. Aegra bene valet, sumit cibos liquidos. jus cum ovo vitelli.

25/5. Bene valet. Purificatio admodum procedit. Vulneri illinitur arg. nitr. fus.

30/5. Bene valet. interdum dolores in anteriore vulneris regione sentit. Cauterisatur Arg. nitr. Jam vulnus incipit cicatricem trahere.

6/6. Aegrota lectum egressa facit elutiones. Vulneris valde minuti superficies illinitur Arg. nitr.

12/6. Procedit sanatio. Aegrota bene valet, dolores ne in mandendo quidem sentit.

15/6. Totum vulnus extra parvam partem faba non majorem cicatricem traxit. Cauterisatio.

19,6. Mulier sana dimittitur. Lingua priore tempore difficilis et molesta facilis facta est et clara.

8. Joannes Stoerlein, molitor annos natus 57. (Tumor pedunculat. fibros. linguae sin. Operatus 19. 6. 61). Infiltratio linguae sinistrae carcinomatosa. Operatio 10. 7—27. 7—3. 8. Dimittitur sanatus 8. 8.

Aegrotus vir est robustus et bono colore; priore tempore se semper bona valetudine usum esse dicit. Jam ante hos XV annos in sinistro latere linguae tumorem habuerat, qui tum cultro sublatus magnam effudit sanguinis copiam, qui aqua glaciali sedatus est. Ad perficiendam curationem gargarismata cum alumine adhibuit. Inde ex illo tempore usque ad vernum anni 1860 tempus nullis amplius molestiis affectus est: hoc autem tempore tumor iterum coepit succrescere, qui cum in loquendo homini magnas exhiberet molestias, hic in policlinicum venit nostrum.

Ore aperto et lingua tranquilla nihil fere mali advertitur, cum tumor in extrema paene lingua sit et in dentium lacuna quadam locum invenerit, quem totum explet. In porrectae linguae sinistra parte cernitur tumor rotundus magnitudine juglandis, stilo crasso sed paucas tantum lineas longo linguae affixus. Superficies ejus paullum erat tuberosa et fibroidea.

Operatio 19/6 hoc modo instituta est, ut tumor ligatura candenti desecaretur sanguinis profusione plane nulla insequente. Pars linguae in qua tumor insederat, admodum infiltrata se praestitit. Aegrotus in praesens tempus dimissus monitus est, ut in tempore infiltratum illam linguae partem removendam curaret, priusquam amplius augeretur pro sua natura dubia.

Nec post illum tempus ulla curatione usus est, sed inde ab illo ipso, quo operatio facta est, die negotia non aliter ac priore tempore obiit.

Die 9/7 revertit. Die 10/7 operatio facta est angulo oris non fisso, methodo supra descripta. Ligatura in adversum spectans ab linea media linguae paullulum tantum distat; ligatura in aversa parte cum hac in regione arci glossopalatini efficit fere rectum angulum. Primum ligatura secat adversa; quum ligatura secaretur aversa paullum prolabitur ut non omnia infiltrata liceat removere. Nulla haemorrhagia. Ad perficiendam operationem quod mali erat residuum ita est exstinctum, ut candela candens saepius tota loco aegro immitteretur. Haemorrhagia plane nulla. Aegrotus molestias non queritur atque se dolorem nisi in trajicienda acu senisse negat. Gargarismata tepida per noctem.

11/7. Dolor nullus. Vulnus paullum rubefactum. Extrinsecus inter sternocleidomastoideum et angulum mandibulae aliquantum doloris. Nulla febris; nulla sanguinis effusio. Therapia eadem.

12/7. Valetudo non immutata. Collo xylinum circumdatum.

13/7. Aegrotus satis valet; dolores in occipitis regione sentit.

14/7. Dolores imminuti. Palatum paullum tumidum et rubefactum. Gargarismata frigida.

15. Aegrotus bene valens relicto valetudinario horto utitur.

18. Valetudo bona; margo vulneris anticus tactui paullo durior videtur.

21. Valetudo non immutata. Quum durities in planitie antica secando facta augeatur, die 27mo candela candente cauterisatur, tota infiltratio ad imum usque exstinguitur haemorrhagia non sequente. Aegrotus neque dolores conqueritur, neque linguae functiones ullo modo sunt impeditae; cibis solidis sine ulla molestia vescitur. Adhibentur gargarismata frigida.

28. Aegrotus bene valet, neque dolorem neque aliud incommodum ullum sentit. Os aqua frigida perluere pergit.

30. Bona valetudo, nulla molestia. In antica planitie durum aliquod exstitit.

3/8. Iterum fit cauterisatio adhibito candela candente. Dolor nullus, nullus calor nec tumor.

4. Valetudo bona; nihil mutatum.

5. Aegrotus qui paullum expalluit in horto ambulare solet.

7. Aegrotus bene valet.

Dimittitur.

9. A. m'agister Wittkendorfiensis. 51 anno natus. Carcinoma epitheliale linguae. Ligatura candens die 19. 8. Sanatus dimittitur 4. 9. 61.

Homo procerus et macer qui alioquin valetudiniss speciem habet, unum circiter abhinc annum in dextra linguae parte prope mediam ulcere affectus est, quod dente effectum esse dicit. Ulcus non sanavit, sed auctum potius est in dies vicinis linguae partibus condensatis et maguo dolore afflictis, ita ut non sine magua molestia in tanta loquendi difficultate vir munere fungeretur. Sed etiam in comedendis cibis solidis atque noctu sponte doloribus est tentatus. Aegrotus ipse malum malignum esse persuasum sibi habuit et valde anxius curationem petit.

Stat. praes. Tertiam fere dextri linguae lateris partem neoplasma admodem luxurians obtinet, nec tamen longius quam 3''' ad mediam linguam pergit neque in aversa parte usque ad arcum glossopalatinum pertinet. Glandulae lymphaticae liberae sunt.

19/8. Operatio adhibita nostra methodo est instituta gena non diffissa. Haemorrhagia nulla, exigui dolores Aegrotus, qui in urbe habitat, domum se confert.

20. Bene valet.

21. Haemorrhagia satis modica ex angulo vulneris evadit. Custos apposita digito comprimit. Haemorrhagia brevi consistit. Glaciei et aquae frigidae fiunt cataplasmata. Aegrotus quietus est et esurit, quum cibi non praeberentur.

22. Aegrotus bene valet atque per 5 dies nulla sentitur immutatio, quo die crusta detrusa apparet planities bene granulans, cui Tr. op. croc. illinitur.

Hominis animus valde est confirmatus, vires satis adauctae. Sumit jus et lac. Bene dormit. Paucis diebus post propter bonum vulneris habitum permittitur aegroto, ut cibos solidos sumat. Cauterisatio cum lapide infernali.

4/9. 61. Restat exigua pars quae nondum cicatricem traxit; haec medico viri curanda permittitur, aegrotus dimittitur.

Vita.

Natus sum Joannes Fridericus Josephus Rohovsky die 5 to mens. Januarii 1837 Vratislaviae patre Josepho Joanne in hac alma matre Vratislaviensi philosophiae P. P. O. ex matre Friderica e gente Neide, quos jam diu morte ereptos lugeo. Fidei addictus sum reformato-evangelicae. Primo institutione privata usus ordines inferiores gymnasii ad St. Matthiam, directore Ill. Wissowa florentis, ordines vero superiores gymnasii ad St. Elisabet, quod sub auspiciis viri Ill. Fickert directoris adhuc floret, frequentavi. Praeceptores ibi mihi fuerunt praeter ipsum rectorem praestantissimi V. V. Ill. Kambly, Kampmann, Weichert, quibus viris semper maximas gratias habebo. Anno 1856 testimonio maturitatis exstructus almam literarum universitatem hujus urbis adii et a V. Ill. Loewig t. t. Rectore Magnifico inter cives academicos receptus apud V. Ill. Braniss t. t. Decanum spectabilem ordinis amplissimi philosophorum nomen dedi. Quattuor vero semestribus praeterlapsis in castra medicorum transii et ab Ill. Barkow t. t. Ordinis gratiosi medici Decanuo spectabili Medicinae studiosis rite sum adscriptus.

Per quinquennium disserentes viros audivi Illustrissimos, Amplissimos, Celeberrimos: Aubert, Barkow, Betschler, Braniss, Cohn, Duflos, Förster, Frankenhcim, Goeppert, Grosser, Grube, Heidenhain, Klopsch, Lebert, Lewald, Loewig, Meyer, Middeldorpf, Paul, Roemer, Rühle.

In laboratorio chymico Ill. Loewig, in exercitationibus anatomicis Ill. Barkow, in physiologicis Ill. Heidenhain, in microscopicis Celebr. Aubert, in clinico et policlinico chirurgico-ophthalmiatrico Ill. Middeldorpf, in obstetricio Ill. Betschler, in medico Ill. Lebert, in exercitationibus diagnosticis Celeberr. Cohn et Foerster duces fuerunt excellentissimi benevolentissimi.

In exercitattonibus clinicis et policlinicis tironem medicinam exercentem benignissime adjuverunt DDr. Experietissimi: M. Freund, W. Freund, Goldstücker, Radermacher, Reinhardt, Ressel Stark.

Jam vero tentamine philosophico et medico atque examine rigoroso superatis, quum in eo sit, ut in me Universitatem literarum relicturum summi in Medicina et Chirurgia honores conferantur, non possum facere, quin omnibus his Viris Ill. Celeb. Exper. palam gratias agam quam possum maximas: persuasum habeant egregiorum meritorum memoriam in animo discipuli grasissimo nunquam esse interituram.

Theses defendendae.

1. Prophylaxis morborum publica multo magis, quam solet est exercenda.
2. In disputationibus de rebus medicis et naturalibus multo aptius nostratium, quam Romanorum lingua est utendum.
3. Illa medicorum Vindobonensium sententia pneumoniam facile therapia carere rejicienda est.
4. Errant qui se unum illorum corporum, quae inter albuminata habentur, crystallisatum vidisse dicunt.
5. Caput ossis femoris non nutrimentum capit ex art. ligamenti rotundi.